

Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832) / Der Erlkönig (1782)

Lied (1815) by Franz Schubert (1797-1828), Op. 1, D. 328

שר היער

תרגמו מגרמנית: אמיר אור (*1956), אריאל הירשפלד (*1953).

Wer reitet so spät durch Nacht und Wind?
Es ist der Vater mit seinem Kind;
Er hat den Knaben wohl in dem Arm,
Er fasst ihn sicher, er hält ihn warm.

מי דוהר מאחר דרך לילה וסער?
זה האב דוהר ועמו הנער.
נלדו מצנף מתחת זרועו,
הוא אווזו בו לבטח, מחם את בשרו.

Mein Sohn, was birgst du so bang dein Gesicht? —
Siehst, Vater, du den Erlkönig nicht?
Den Erlenkönig mit Kron' und Schweif? —
Mein Sohn, es ist ein Nebelstreif. —

מה מחויר את פניך, בני שלי?
— הלא-תראה את שר היער, אבי?
שר-היער, עם כתר וזנבו מטלטל?
— בני שלי, זהו פס ערפל.

„Du liebes Kind, komm, geh mit mir!
Gar schöne Spiele spiel' ich mit dir;
Manch' bunte Blumen sind an dem Strand,
Meine Mutter hat manch gülden Gewand.“ —

"ילד נחמד, בוא-נא אצלי,
משחקים אשחק אתך להפליא,
שם על גדת הנחל יש זרים של פרחים
ולאמא שלי יש פרחים זהובים."

Mein Vater, mein Vater, und hörest du nicht,
Was Erlenkönig mir leise verspricht? —
Sei ruhig, bleibe ruhig, mein Kind;
In dürren Blättern säuselt der Wind. —

אבא, אבא, האמנם לא תשמע
מה לוחש שר-היער אלי בדממה?
— הנה שקט, נלדי, ונוח
בעלי השלכת מאנשת הרוח.

„Willst, feiner Knabe, du mit mir gehn?
Meine Töchter sollen dich warten schön;
Meine Töchter führen den nächtlichen Reihn
Und wiegen und tanzen und singen dich ein.“ —

"ילד טוב, הן תבוא ונלכה?
בנותי הנפות מחכות רק לך,
את מחול הלילה בנותי תחוללנה
תשרנה, תרקדנה, ואותך תערסלנה."

Mein Vater, mein Vater, und siehst du nicht dort
Erlkönigs Töchter am düstern Ort? —
Mein Sohn, mein Sohn, ich seh' es genau:
Es scheinen die alten Weiden so grau. —

„Ich liebe dich, mich reizt deine schöne Gestalt;
Und bist du nicht willig, so brauch' ich Gewalt.“ —
Mein Vater, mein Vater, jetzt faßt er mich an!
Erlkönig hat mir ein Leids getan! —

Dem Vater grauset's; er reitet geschwind,
Er hält in Armen das ächzende Kind,
Erreicht den Hof mit Mühe und Not;
In seinen Armen das Kind war tot.

אָבא, אָבא, אַינך מַסְתַּכֵּל?
שָׁם בְּנוֹת שׁוֹר-הַיַּעַר בְּמָקוֹם הָאָפֵל?
— בְּנֵי שְׁלִי, אֲנִי רוֹאֶה זֹאת בְּרוּרוֹת:
כִּךְ זוֹרְחוֹת הָעֵרְבוֹת הַזְּקֵנוֹת, אַפּוּרוֹת.

"אַהֲבַתִּיךָ, דְּמוּתִיךָ לִי קוֹסְמֶת כָּל כָּךְ,
אִם לְבוֹא לֹא תִיאוֹת, בְּכַח אֶקַח!"
אָבא, אָבא, הוּא אוֹחֵז בִּי עֲכָשׁוּ!
שׁוֹר-הַיַּעַר נִגַּע בִּי וְעָשָׂה שְׂיִכְאָב!

נָנַח הָאָב, קַל כְּרוּחַ דְּהַר,
כְּרָךְ בְּנִדְיוֹ אֶת יִלְדוֹ הַנִּכְמָר;
אֶל הַחֲצַר הַגִּיעַ אָבֵל וְאוֹבֵד,
בְּזֵרוּעוֹתָיו הָיָה הַיֵּלֶד מֵת.

מתוך : "לי-לה-לו", תכנית מס' 4 : "נא להציץ!"

עוד אני זוכרת, עוד אני זוכרת רעש צמרות וזמר מעגן. לצדך דומם הלכתי כענרת, בשמלה צחרה, בבקר הלבן.	ונמים הגיעו, ימי חל ועני, לגז וקטטה ונגע עד-אין-די. יש רבים אולי פמוד וכמוני, ולכן רבים גבינו לדברי.
פנראה, מאד הייתי נהדרת, פנראה, הייתי חמודה מאד. עוד אני זוכרת, עוד אני זוכרת איך לבי צחק מאהבה וסוד.	פנראה, מאד הייתי נהדרת, פנראה, הייתי חמודה מאד אם את תמונתי שמרת במסגרת, אף כי לא רצית את פני לראות.
אך גם בימי האשר – לא נדעתי איך משהו נגן, נגן בי וחדך: זה יעבר, זה יעבר, זה יעבר, ילדה, כזמר על פנור. נגון ואשר מתחלפים בתור, זה יעבר, זה יעבר. אל תודע עיני הבט נא, הן לך קוראות: אהב אותי הרבה, הרבה, הרבה מאד. הבט: היום זוהר על ארץ ושמים. מפני שהוא עובר, עובר יקר הוא שבעתים. נגון ואשר מתחלפים בתור, זה יעבר, זה יעבר.	אך גם בימי הדמע – לא נדעתי איך משהו פאז נגן בי וחדך: זה יעבר, זה יעבר, זה יעבר, ילדה, כזמר על פנור. נגון ואשר מתחלפים בתור, זה יעבר, זה יעבר. אל תודע עיני הבט נא, הן לך קוראות: אהב אותי הרבה, הרבה, הרבה מאד. כי אשר שחזר אחרי דמעות עינים, הן שבעתים הוא יקר ועז הוא שבעתים. נגון ואשר מתחלפים בתור, זה יעבר, זה יעבר.

צְעִירִים אֲנַחֲנוּ, אֵךְ בְּבוֹא יוֹמֵנוּ
זֶה עִם זֶה נִשָּׁב אוֹלֵי בְּגוֹן הָעִיר.
זֶה אֶל זֶה אוֹלֵי נִרְכִּינָה אֶת רֵאשֵׁינוּ
כֵּן, מְמַשׁ כְּאֵז, בְּהִתְחַלַּת הַשִּׁיר.

כָּל הַטּוֹב, הַטּוֹב, יְצוּף אֵז לְמִזְכָּרְתּוֹ,
וְהָרַע יִחַלֵּף, לֹא נִזְכָּרְנוּ עוֹד.
וְאֲנִי אֶלְחֹשׁ – הִיִּיתִי נִהְדָּרְתּוֹ...
וְאַתָּה תִּסְכָּפִים : – כֵּן, חֲמוּדָה מְאֹד.

וְאֵז אַתָּה תֹאמַר : אוֹי, אֵיךְ דוֹקֵר בְּגַב...
וְאֲנִי אֶלְחֹשׁ עָלַי רֵאשֶׁךְ הַסָּב :

זֶה יַעֲבֵר, זֶה יַעֲבֵר,
זֶה יַעֲבֵר, יְלָדֵי, מְחַר עַד בְּקָר אוֹר.
זִקְנָה וְנֶעֱר מִתְחַלְפִים בְּתוֹר,
זֶה יַעֲבֵר, זֶה יַעֲבֵר.
וְכִדֵי שְׁנַחֲיֵךְ אֵז
בְּנִצְנוּץ דְּמַעוֹת :
אֶהֱב אוֹתֵי הַיּוֹם
הַרְבֵּה, הַרְבֵּה מְאֹד.
כִּי אִם הַלֵּב אֶהֱב
בְּנִעוּרָיו אֵי-פַעַם,
הֲלֹא גַם לְדַקִּירוֹת הַגֵּב
יֵשׁ אַחֲרֵי-כֵן קֶצֶת טַעַם.
כִּי לוֹחֲשִׁים אֵז בְּחִיּוֹךְ שֶׁל אוֹר :
זֶה יַעֲבֵר, זֶה יַעֲבֵר.

שאול טשרניחובסקי (1875-1943) / אני מאמין

לחן : טוביה שלונסקי (1874-1929)

אָאַמינָה גַם בְּעֵתִיד,	שְׁחָקִי שְׁחָקִי עַל הַחֲלוּמוֹת,
אַף אִם יִרְחַק זֶה הַיּוֹם,	זוֹ אֲנִי הַחֹלֶם שָׁח.
אַךְ בּוֹא לְבוֹא – יִשְׁאוּ שְׁלוֹם,	שְׁחָקִי כִּי בְּאֲדָם אֲאַמֵּן,
אַזּ וּבִרְכָה לְאִם מְלֵאָם.	כִּי עוֹדֵנִי מֵאַמֵּן בְּךָ.
יִשׁוּב יִפְרַח אַזּ גַּם עַמִּי,	כִּי עוֹד נַפְשִׁי דְרוֹר שׁוֹאַפֶּת
וּבְאַרְץ יְקוּם דּוֹר,	לֹא מְכַרְתִּיהָ לְעַגְל-פֶּז,
בְּרִזְל-כְּבִלְיוֹ יוֹסֵר מְנוֹ,	כִּי עוֹד אֲאַמֵּן בְּאֲדָם,
עַן-בְּעֵין יִרְאַה אֹר.	גַּם בְּרוּחוֹ, רוּחַ עֵז.
יַחֲיֶה, יַאֲהֵב, יַפְעֵל, יַעֲשׂ,	רוּחוֹ יִשְׁלִיךְ כְּבִלֵי-הַבָּל,
דּוֹר בְּאַרְץ אֲמָנָם חֵי,	יְרוּמְמוּנוֹ בְּמַתִּי-עַל ;
לֹא בְּעֵתִיד – בְּשָׂמִים,	לֹא בְּרַעַב יָמוֹת עֵבֶד,
חַיֵּי-רוּחַ לוֹ אֵין דֵּי.	דְרוֹר – לְנַפֵּשׁ, פֶּת – לְדַל.
אַזּ שִׁיר חֲדָשׁ יִשִּׁיר מְשׁוֹרֵר,	שְׁחָקִי כִּי גַם בְּרַעוֹת אֲאַמֵּן,
לִיפִי וְנִשְׁגָּב לְבוֹ עַר	אֲאַמֵּן, כִּי עוֹד אֲאַמְצָא לֵב,
לוֹ, לְצַעִיר, מַעַל קְבָרֵי	לֵב תִּקְוֹתֵי גַם תִּקְוֹתֵינוּ,
פְּרָחִים יִלְקָטוּ לָזֶר.	יַחוּשׁ אֲשֶׁר, יְבִין פְּאַב.

אודיסה, 1892.